

**บทบาทหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ
ประชาชนในเขตอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา**

**ROLES OF THE LOCAL NEWSPAPERS ENCOURAGING PEOPLE'S
POLITICAL PARTICIPATION IN HAT YAI DISTRICT,
SONGKHLA PROVINCE**

กิตติรวี เลชะกุล*

Kittrawee Lekhakula

นุกูล ชินพัก**

Nukool Chinfuk

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา และศึกษาหาแนวทางในการพัฒนาหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในด้านบทบาทการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ในเขตพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จำนวน 13 ตำบลๆ ละ 26 ตัวอย่าง รวม 338 ราย ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือการวิจัยคือแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยใช้สถิติ ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่ามัธยฐานเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ การทดสอบ F-test

ผลการวิจัย พบว่า บทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ได้แสดงความชัดเจนใน 3 บทบาท คือ 1) บทบาทการถ่ายทอดความรู้ ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง 2) บทบาทการเป็นเครื่องมือตรวจสอบทางการเมือง และ 3) บทบาทการเป็นพื้นที่ประสานความเข้าใจทางการเมืองเพียงแต่ว่าความสมบูรณ์ของแต่ละบทบาทนั้นจะขึ้นอยู่กับว่าประชาชนจะมีความคิดเห็นและทัศนคติในแต่ละบทบาทอย่างไร โดยภาพรวมความคิดเห็นของประชาชนต่อการทำหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ทั้ง 3 บทบาทนั้น อยู่ในระดับปานกลางและหนังสือพิมพ์ทั้ง 5 ฉบับได้ให้ความสำคัญกับการรณรงค์ให้ยุติความขัดแย้งทางการเมือง ส่งเสริมให้เกิดความรัก สามัคคีในสังคม ให้ประชาชนรับทราบข่าวสารโดยรวดเร็ว ถูกต้องในเหตุการณ์ และทำการตรวจสอบอย่างต่อเนื่อง ไร้อคติ และไม่ชี้นำ ภายใต้ความกดดันของปัจจัยต่างๆ

* อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและเอกชน คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

** อาจารย์ประจำหลักสูตร สาขาการบริหารจัดการท้องถิ่น คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

คำสำคัญ: บทบาทสื่อมวลชน, หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น, การมีส่วนร่วมทางการเมือง, พื้นที่อำเภอหาดใหญ่

ABSTRACT

The objectives of this research were to study the role of local newspapers in promoting the political participation of the people in Hat Yai District, Songkhla Province and studying the ways in the development of local newspapers in the role of promoting political participation of the people. The researcher used the quantitative, data were collected by using questionnaire. Sample group used in this study was people aged 18 and over in Hat Yai District, Songkhla Province was selected purposively from 13 sub-districts of Hatyai and 26 people of each district. The total amount of sampling group was 338 people, and found the corresponding index between the question and the definition. The test results show that The question value is between .66-1.00, passed all criteria. Data analysis using statistics to calculate frequency, percentage, arithmetic mean value, standard deviation, and F-tests.

The finding of this study were as follows: the role of the local newspaper to promote the political participation of the people. Clearly expressed in three roles: 1) the transfer of knowledge. Political information, 2) its role as a political tool examination and 3) the role of the political coordination and understanding. It was only the integrity of the individual, it depends on whether people will have opinions and attitudes in each role. The overall public opinion on the acts of 3 roles of the newspapers were at a medium level, all 5 newspapers have given importance to the campaign to end the political conflict Foster love Unity in society For the public to be informed quickly, correct in the event and conduct continuous audits without prejudice and under pressure from various factors.

Keywords: media role, local Newspapers, political participation, Hat Yai District

1. บทนำ

นับตั้งแต่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 เป็นต้นมา ถือเป็นปฐมฤกษ์ใน การปกครองประเทศจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชเป็นระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนผู้เป็นเจ้าของประเทศเข้าไปมีบทบาทในการกำหนดทิศทางของประเทศตัวเอง ทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งเป็นการสะท้อนอำนาจอธิปไตยที่เป็นของประชาชนอย่างแท้จริง และเมื่อรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2550 ได้กำหนดบทบาทของประชาชนในการมีส่วนร่วมทั้งการเมือง การพัฒนาตามบริบทของท้องถิ่นตัวเอง โดยเฉพาะรัฐบาลเน้นให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น ทำให้มีการกระจายอำนาจการปกครองมาสู่ท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องใช้การสื่อสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจกันระหว่างภาคการเมืองและภาคประชาชน

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาประชาชนชาวไทยมีความตื่นตัวทางการเมืองมากขึ้น เนื่องจากกฎหมายรัฐธรรมนูญพุทธศักราช 2540 จนถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 เป็นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับที่ 20 หลังจากรัฐประหารในประเทศไทย พ.ศ. 2557 เป็นผลให้มีประกาศยกเลิกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 โดยมีสาระสำคัญเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการเมือง ให้เน้นการปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมมากกว่าที่จะเป็นประชาธิปไตยแบบตัวแทน นั้นหมายความว่า กำหนดให้ประชาชนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการเมืองการปกครองในทุกขั้นตอน เช่น กำหนดให้การเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของประชาชน การที่ประชาชนมีสิทธิในการเสนอร่างกฎหมาย การเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถลงประชามติและทำประชามติได้ และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีสิทธิลงนามเพื่อถอดถอนบุคคลากรระดับสูง รวมถึงเน้นการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนตระหนักถึงบทบาททางการเมืองของตน สามารถเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง เพื่อการแก้ไขปัญหา และสร้างสรรค์ประโยชน์แก่สังคมของตน¹ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่ต้องใช้การสื่อสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจกัน ระหว่างภาคการเมืองและภาคประชาชน การสื่อสารจึงเปรียบเสมือนเส้นใยประสาทของระบบการเมือง ระหว่างภาคการเมืองและภาคประชาชน ด้วยการเป็นสื่อเสนอข่าวสารและนโยบายจากรัฐบาลมาสู่ประชาชน ในขณะที่เดียวกันก็เป็นสื่อเสนอความคิดเห็นและความต้องการจากประชาชนไปสู่ภาคการเมือง อันเป็นผลให้การกำหนดนโยบายของรัฐบาลได้ผลดีและสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน

การศึกษาแผนแม่บทพัฒนาการเมืองของคณะกรรมการจัดตั้งสภาพัฒนาการเมือง และยกร่างแผนแม่บทของสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ที่ได้ระบุถึงแนวทางหนึ่งของการที่จะช่วยให้เกิดการพัฒนาการเมืองของประเทศไทย คือ การใช้สื่อมวลชนเป็นเครื่องมือสนับสนุน ทั้งแผนระยะสั้น 5 ปีและแผนระยะยาว 10 ปี สอดคล้องกันกับการศึกษาของคณะกรรมการสมานฉันท์ เพื่อการปฏิรูปการเมืองและการศึกษาแก้ไขรัฐธรรมนูญของรัฐสภา (2551) ซึ่งเกิดจากการรวมตัวของหลายฝ่าย เพื่อที่จะหาข้อยุติที่เหมาะสมในสถานการณ์ที่เกิดขึ้น โดยข้อสรุปหนึ่งในหลายข้อ ก็คือ การเสนอให้ “สื่อมวลชน” เข้าไปมีส่วนช่วยให้เกิดกระบวนการสมานฉันท์ เพราะการสื่อสารโดยผ่านสื่อมวลชน จะช่วยในการสนับสนุนสาธารณมติ (Public Opinion) สื่อมวลชนจึงมีหน้าที่ในการหล่อหลอมหรือปลูกสาธารณมติ ให้โน้มเอียงไปในทิศทางของการมีอุดมการณ์ทางการเมืองที่พึงประสงค์ ซึ่งจะส่งผลให้การดำเนินงานทางการเมืองแบบสมัยใหม่ประสบความสำเร็จ² ในกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการเมืองนี้ การสื่อสารจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญ เพราะสามารถส่งผลต่าง ๆ ต่อผู้รับสารได้อย่างมีประสิทธิภาพที่สุด³

หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นเป็นสื่อมวลชนแขนงหนึ่งที่มีความใกล้ชิดกับท้องถิ่นเป็นหลัก ซึ่งสามารถเข้าถึงเหตุการณ์และปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น สามารถสะท้อนปัญหาของประชาชนในท้องถิ่น ด้วยลักษณะพิเศษของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น คือ ความใกล้ชิดระหว่างผู้จัดทำกับผู้อ่าน นักหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นมักรู้จักผู้อ่านดี

¹ จักร์ พันธุ์เพชร, การเมืองการปกครองไทย "จากยุคสุโขทัยสู่สมัยทักษิณ, (พิมพ์ครั้งที่ 5), กรุงเทพมหานคร: พันธ์กรุ๊ป (Punch Group), 2549.

² สมควร กวียะ, การสื่อสารมวลชน (พิมพ์ครั้งที่ 5), (กรุงเทพมหานคร: อักษราพิพัฒน์, 2545)

³ เสถียร เขยประทับ, ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมือง ในสหรัฐอเมริกา, (กรุงเทพมหานคร: เอส ดี เพรส, 2540)

รู้จักสถานที่ รู้จักท้องถิ่นดีกว่าหนังสือพิมพ์ระดับชาติ ดังนั้นหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นจึงได้เปรียบหนังสือพิมพ์ในส่วนกลาง แล้วผู้อ่านเองก็สามารถแสดงปฏิกิริยาสนองกลับต่อผู้สื่อข่าวได้โดยตรง

จากปรากฏการณ์ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยเห็นได้ว่าบทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ประชาชนปรับมุมมอง ทศนคติ ทราบข้อมูลข่าวสาร อีกทั้งประชาชนสามารถเข้าถึงได้อย่างง่ายดาย ผู้วิจัยจึงมุ่งที่จะวิเคราะห์บทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา กับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาบทบาทการทำหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นแต่ละฉบับในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

2.2 เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาบทบาทหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

3. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

3.1 ขอบเขตด้านพื้นที่

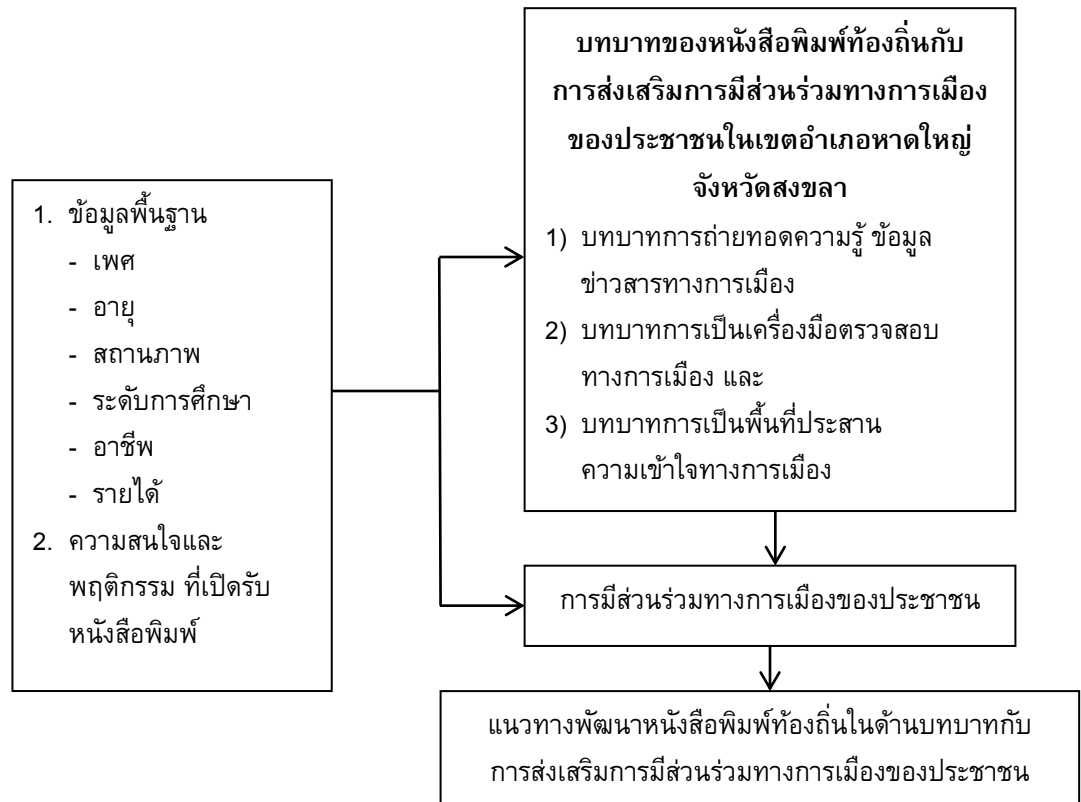
การวิจัยครั้งนี้ได้เลือกพื้นที่ในเขตอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เป็นพื้นที่ศึกษา จำนวน 13 ตำบล คือ ตำบลหาดใหญ่ ตำบลควนลัง ตำบลคูเต่า ตำบลคอหงส์ ตำบลคลองแห ตำบลคลองอู่ตะเภา ตำบลฉลุง ตำบลทุ่งใหญ่ ตำบลทุ่งตำเสา ตำบลท่าข้าม ตำบลน้ำน้อย ตำบลบ้านพรุ และตำบลพะตง

3.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้จะศึกษาความสนใจและพฤติกรรมที่เปิดรับหนังสือพิมพ์ ท้องถิ่น ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองจากการนำเสนอข่าวสารของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นที่ได้ทำหน้าที่เป็นกระบอกเสียงที่ใกล้ชิดกับคนท้องถิ่น บทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในเขตอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น 5 ชื่อฉบับ คือ หนังสือพิมพ์โฟกัส หนังสือพิมพ์สมิหลาไหม หนังสือพิมพ์ไทยแหลมทอง หนังสือพิมพ์เช้าที่ไทยแลนด์ และหนังสือพิมพ์ไทยแลนด์นิวส์ในประเด็นศึกษา คือ 1. บทบาทการถ่ายทอดความรู้ ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง 2. บทบาทการเป็นเครื่องมือตรวจสอบทางการเมือง และ 3. บทบาทการเป็นพื้นที่ประสานความเข้าใจทางการเมือง และแนวทางการพัฒนาหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นเพื่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมการพัฒนาทางการเมือง

4. กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษา เรื่อง บทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของประชาชนในเขตอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

5. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) โดยมีระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป และมีภูมิลำเนาในเขตอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา 13 ตำบล คือ ตำบลหาดใหญ่ ตำบลควนลัง ตำบลคูเต่า ตำบลคอหงส์ ตำบลคลองแห ตำบลคลองอู่ตะเภา ตำบลฉลุง ตำบลทุ่งใหญ่ ตำบลทุ่งตำเสา ตำบลท่าข้าม ตำบลน้ำน้อย ตำบลบ้านพรุ และตำบลพะตง โดยอาศัยข้อมูลผู้มีสิทธิเลือกตั้งในจังหวัดสงขลา ณ วันที่ 15 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2561⁴

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นประชากรที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ในเขตพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ที่

⁴ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลา, ข้อมูลประชากรและผู้มีสิทธิเลือกตั้งในจังหวัดสงขลา รายอำเภอ, สืบค้นเมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม 2562. จากเว็บไซต์ <http://www.ect.go.th>songkhla> ewt_news

อ่านหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น 5 ชื่อฉบับ คือ หนังสือพิมพ์โพกัส หนังสือพิมพ์สมิหลาไหม้ หนังสือพิมพ์ไทยแหลมทอง หนังสือพิมพ์เช้าที่ไทยแลนด์ และหนังสือพิมพ์ไทยแลนด์นิวส์ ใน 13 ตำบลๆ ละ 26 ตัวอย่าง การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ W.G.Cochvan (1977)⁵ โดยกำหนดระดับค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และระดับค่าความคลาดเคลื่อน ร้อยละ 5 ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 324 ตัวอย่าง ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยให้น้ำหนักความสำคัญในการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เท่าๆ กัน เป็นรายตำบลๆ ละ 26 ตัวอย่าง รวมทั้งสิ้นได้ 338 ตัวอย่าง ทั้งนี้ผู้วิจัยอาศัยจำนวนที่คำนวณได้จากสูตรของ W.G.Cochvan เป็นเกณฑ์ขั้นต่ำ ดังนั้นจำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยต้องไม่น้อยกว่า 324 ตัวอย่าง

ซึ่งสูตรในการคำนวณของ W.G.Cochvan คือ

$$\text{สูตร: } n = \frac{P(1-P)Z^2}{E}$$

เมื่อ	n	คือ	จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ
	P	คือ	สัดส่วนของประชากรที่ผู้วิจัยต้องการสุ่ม (ใช้สัดส่วน 30% หรือ 0.30)
	Z	คือ	ระดับความมั่นใจที่กำหนด คือ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 เท่ากับ 1.96
	E	คือ	สัดส่วนความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้น

ระดับความเชื่อมั่น 95% สัดส่วนความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0.05

$$\begin{aligned}\text{แทนค่าในสูตร } n &= \frac{0.30(1-0.30)(1.96)(1.96)}{0.05 \times 0.05} \\ &= 324\end{aligned}$$

ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยให้น้ำหนักความสำคัญในการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เท่าๆ กันเป็นรายตำบลๆ ละ 26 ตัวอย่าง รวมทั้งสิ้นได้ 338 ตัวอย่าง ซึ่งไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำที่คำนวณได้จากสูตรของ W.G. Cochvan ($n = 324$)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม (Questionnaire)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยแบบสอบถามมีทั้งปลายปิด (Close Ended Question) และคำถามแบบปลายเปิด (Open Ended Question) มีลักษณะเปิดกว้างให้ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถเสนอแนะความคิดเห็นต่างๆ ได้ แบบสอบถามจะแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

⁵ ธีรภูมิ เอกะกุล, ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์, (อุบลราชธานี: สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี, 2543.)

ตอนที่ 1 ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบตรวจเช็ครายการ (Check list) ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน จำนวน 6 ข้อ

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความสนใจและพฤติกรรมที่เปิดรับหนังสือพิมพ์ ความถี่ในการอ่านต่อสัปดาห์ จำนวนการอ่านที่ฉบับต่อวัน หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นที่เลือกอ่าน ช่องทางการรับหนังสือพิมพ์และเหตุผลที่เลือกอ่าน ของหนังสือพิมพ์ที่ผู้ตอบแบบสอบถามสนใจอ่านใน 5 รายชื่อฉบับ ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบตรวจเช็ครายการ (Check list)

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามวัดระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบตรวจเช็ครายการ (Check list) จำนวน 15 ข้อ

ส่วนที่ 4 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในเขตอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ในบทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในการนำเสนอข่าวใน 3 บทบาท คือ 1) บทบาทการถ่ายทอดความรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง 2) บทบาทการเป็นเครื่องมือตรวจสอบทางการเมือง และ 3) บทบาทการเป็นพื้นที่ประสานความเข้าใจทางการเมือง โดยมีมาตรวัด 5 ระดับ

ส่วนที่ 5 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เชิงลึก เป็นแบบสัมภาษณ์ที่มีลักษณะปลายเปิดจากบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ กลุ่มผู้สื่อข่าว สื่อสิ่งพิมพ์ หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น และผู้เกี่ยวข้อง

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพของเครื่องมือโดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยหาคุณภาพของเครื่องมือวิจัย โดยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจาก ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามกับเนื้อหาตามกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย นิยามคำศัพท์ ตลอดจนการใช้ภาษา (Index of Item Objective Congruence: IOC) ซึ่งข้อคำถามที่ยอมรับได้จะต้องมีค่าตั้งแต่ .66 ขึ้นไป (Povinelli & Hambleton, 1977)⁶ และผลจากการทดสอบ พบว่า ซึ่งข้อคำถามมีค่าระหว่าง .66-1.00 ซึ่งอธิบายได้ว่าเครื่องมือมีความสอดคล้องกับกรอบแนวคิด และนิยามคำศัพท์

หลังจากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับตัวอย่างในเขต อำเภอเมืองสงขลา จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่เป็นกลุ่มตัวอย่างในเขตอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เพื่อนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น

⁶ เจตน์สุภะสิทธิ์ สัจพันธ์, ชุตินา หวังเบญจมิตร, รัชดา ธรรมเจริญ, สิริลักษณ์ ทองพูน, ปกรณ์ ลัมโยธิน, นิวัฒน์ สวัสดิ์แก้ว และคณะ, ความพึงพอใจของนักศึกษาในการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ประจำปี 2557. ในการประชุมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติ และนานาชาติ ครั้งที่ 7 วันที่ 23 มิถุนายน 2559 ณ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ (สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่, 2559.), หน้า 360-370.

ด้วยวิธีการวัดความสอดคล้องภายในของครอนบาค (Cronbach's Alpha) ด้วยโปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรวมของทุกข้อคำถามเป็นรายข้อ (Corrected Item-Total Correlation) ซึ่งจะต้องมีค่า .30 ขึ้นไป (Nunnally & Bernstein, 1994)⁷ และผลจากการทดสอบ พบว่า แบบสอบถามมีค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรวมของทุกข้อคำถามเป็นรายข้อ ผ่านเกณฑ์ทุกด้าน โดยมีค่าอยู่ระหว่าง .466-.951

หลังจากนั้นผู้วิจัยนำคำถามที่ผ่านเกณฑ์ไปหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (the Coefficient of Alpha) ของครอนบาค (Cronbach's Alpha) ด้วยโปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ซึ่งค่าความเชื่อมั่นจะต้องมีค่าตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป (Burns & Grove, 1977)⁸ ด้วยโปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ และผลจากการทดสอบ พบว่า แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นผ่านเกณฑ์ทุกด้าน ถ้าจำแนกค่าความเชื่อมั่นเป็นรายตอน ปรากฏว่า (1) ด้านความสนใจและพฤติกรรมที่เปิดรับหนังสือพิมพ์ มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ 0.80 (2) ด้านระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ 0.889 (3) ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ 0.875

เมื่อรวมค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.953 โดยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ที่ได้มีค่าสูงมากที่จะนำแบบสอบถามดังกล่าวไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไปได้ เนื่องจากค่า Alpha มีค่าสูงกว่า 0.70 ถือว่าเป็นค่าความเชื่อมั่นที่สูงมาก

2. นำแบบสอบถามที่ผ่านการหาค่าความเชื่อมั่นแล้วไปใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยเพื่อนำไปเก็บข้อมูลกับตัวอย่างจริงใน 13 ตำบล อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ต่อไป

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยหรือตัวแทนและทีมงาน ได้แจกแบบสอบถามให้กลุ่มเป้าหมาย โดยวิธี การสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และรอจนกระทั่งตอบคำถามครบถ้วน ซึ่งในระหว่างนั้นถ้าผู้ตอบมีข้อสงสัยเกี่ยวกับคำถาม ผู้วิจัยหรือทีมงานจะตอบข้อสงสัยนั้น จากนั้นได้นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาแล้วตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ แล้วดำเนินการจัดทำตามขั้นตอน ทำการบันทึกหาคำตอบในแบบสอบถามเพื่อประมวลผลด้วยโปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติสำเร็จรูป

7. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับจากการตอบแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ และทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลในแบบสอบถามที่ได้รับกลับมา จำนวนทั้งสิ้น 338 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 100 โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถาม จะนำมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์

⁷ อ้างอิงแล้ว, ความพึงพอใจของนักศึกษาในการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ประจำปี 2557. ใน การประชุมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติ และนานาชาติ ครั้งที่ 7 วันที่ 23 มิถุนายน 2559 ณ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ (สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่, 2559.), หน้า 360-370

⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 360-370

ข้อมูลทางสถิติ ค่าสถิติที่ใช้ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ความถี่ (Frequency) และค่าเฉลี่ย (Mean) การวัดระดับความสำคัญจะใช้มาตราวัดของลิเคิร์ต (Likert's Scale)

8. ผลการวิจัย

ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามในเขตอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จำนวน 338 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 21-30 ปี ส่วนใหญ่สถานภาพโสด การศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี อาชีพธุรกิจส่วนตัว และรายได้ต่อเดือนอยู่ระหว่าง 10,001 – 20,000 บาท

ความสนใจและพฤติกรรมในการเปิดรับหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในจำนวน 5 รายชื่อฉบับ ของผู้ตอบแบบสอบถามในเขตอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา พบว่า ส่วนใหญ่เลือกอ่านหนังสือพิมพ์โฟกัสสงขลามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 15.1 ด้านแหล่งในการรับหนังสือพิมพ์ พบว่าจะซื้อหนังสือพิมพ์จากร้านค้า/แผงหนังสือ คิดเป็นร้อยละ 60.9 เหตุผลเพราะจะสะดวกในการซื้อ คิดเป็นร้อยละ 33.7 ส่วนด้านความสนใจในการอ่านนั้น ส่วนใหญ่จะอ่านหนังสือพิมพ์บางหน้า คิดเป็นร้อยละ 33.7 และพบว่าชาวบ้านทั้งนี้ได้รับความสนใจสูงถึงร้อยละ 35.1 รองลงมาเป็นการเมือง คิดเป็นร้อยละ 23.7 รองลงมาอีกเป็นข่าวกีฬาคิดเป็นร้อยละ 12.3 และข่าวเศรษฐกิจได้รับความสนใจน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 10.5

ความสนใจในการอ่านข่าว/คอลัมน์การเมืองในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในจำนวน 5 รายชื่อฉบับ ของประชาชนในเขตอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา พบว่า

1. ในส่วนของหนังสือพิมพ์โฟกัสสงขลาซึ่งเสนอข่าวทั่วไปในภาคใต้และออกวางจำหน่ายในตลาดเป็นรายปักษ์ในวันจันทร์ พบว่า ประชาชนกลุ่มที่อ่านเป็นประจำมีความสนใจในการอ่านคอลัมน์พาทิน พาเที่ยว มากที่สุด ส่วนกลุ่มที่อ่านนานๆ ครั้ง พบว่า มีความสนใจในการอ่านคอลัมน์มองสงขลามองโลก

2. ความสนใจในการอ่านข่าว/คอลัมน์การเมืองของหนังสือพิมพ์สมิหลาไหม้ ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์รายปักษ์เช่นกัน พบว่า ความสนใจในการอ่านข่าว/คอลัมน์การเมืองของประชาชนที่อ่านเป็นประจำ มีความสนใจอ่านข่าวเศรษฐกิจ คิดเป็นร้อยละ 32.5 และกลุ่มที่อ่านหนังสือพิมพ์นานๆ ครั้ง พบว่า มีความสนใจในการอ่านคอลัมน์สมิหลามอนิเตอร์ คิดเป็นร้อยละ 51.2

3. ความสนใจในการอ่านข่าว/คอลัมน์การเมืองในส่วนหนังสือพิมพ์ไทยแหลมทอง พบว่า ประชาชนกลุ่มที่อ่านหนังสือพิมพ์เป็นประจำมีความสนใจในการอ่านคอลัมน์การศึกษา ศาสนา สาธารณสุข คิดเป็นร้อยละ 30.5 ส่วนกลุ่มที่อ่านหนังสือพิมพ์นานๆ ครั้ง พบว่ากลับมีความสนใจในการอ่านข่าวการเมืองจากคอลัมน์ระฆังเหล็ก คิดเป็นร้อยละ 50.3

4. ความสนใจในการอ่านข่าวในหนังสือพิมพ์เช้าไทยแลนด์ พบว่า กลุ่มประชาชนที่อ่านหนังสือพิมพ์เป็นประจำมีความสนใจในการอ่านข่าวสังคมของหนังสือพิมพ์ คิดเป็นร้อยละ 37.0 กลุ่มประชาชนที่อ่านหนังสือพิมพ์นานๆ ครั้ง พบว่า มีความสนใจในการอ่านคอลัมน์ไศยมานาคคิดเป็นร้อยละ 48.8

5. ความสนใจในการอ่านข่าว/คอลัมน์การเมืองในส่วนหนังสือพิมพ์ไทยแลนด์นิวส์ พบว่า ประชาชนที่อ่านหนังสือพิมพ์เป็นประจำมีความสนใจในการอ่านข่าวสังคม และบันเทิงของหนังสือพิมพ์ คิดเป็นร้อยละ 30.5 ส่วนที่อ่านหนังสือพิมพ์นานๆ ครั้ง พบว่า มีความสนใจในการอ่านคอลัมน์นานาชาติคิดเป็น ร้อยละ 44.7

จากการวิเคราะห์ข้อมูลข้างต้น ความสนใจในการอ่านข่าว/คอลัมน์การเมืองในหนังสือพิมพ์ จำนวน 5 ฉบับ พบว่า กลุ่มผู้อ่านหนังสือพิมพ์ที่อ่านเป็นประจำ และกลุ่มผู้อ่าน ที่อ่านนานๆ ครั้ง จะให้ความสนใจและ

ให้ความสำคัญในการอ่านและติดตามข่าวที่แตกต่างกันไม่เหมือนกัน ก็จะเป็นไปตามความสนใจและความชอบของแต่ละบุคคลเป็นหลัก

ความสนใจติดตามข่าวสารทางการเมืองและการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา พบว่า กิจกรรมของผู้สนใจทางการเมืองด้านความสนใจในการติดตามข่าวสารทางการเมืองเป็นบางครั้ง คิดเป็นร้อยละ 57.1 การไป ใช้สิทธิในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ระดับชาติ พบว่า การไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ระดับชาติ ไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง ทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติทุกครั้ง คิดเป็นร้อยละ 48.2 การชอบพูดคุยเรื่องการเมือง พบว่า ประชาชนชอบพูดคุยเรื่องการเมืองนานๆ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 57.7 การจูงใจผู้อื่นให้เลือกผู้ที่ตนสนับสนุน พบว่า จะชักชวนจูงใจผู้อื่นให้เลือกผู้ที่ตนเองสนับสนุนนานๆ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 49.1 การติดสติกเกอร์เพื่อแสดงการสนับสนุนทางการเมือง พบว่า ไม่ติดสติกเกอร์เพื่อแสดงการสนับสนุนทางการเมือง คิดเป็นร้อยละ 45.0 การติดต่อกับนักการเมืองหรือผู้นำทางการเมือง พบว่า ส่วนใหญ่ไม่เคยติดต่อกับนักการเมืองหรือผู้นำทางการเมือง คิดเป็นร้อยละ 50.6 ส่วน การบริจาคเงินสนับสนุนทางการเมือง พบว่า ไม่เคยบริจาคเงินสนับสนุนทางการเมือง คิดเป็นร้อยละ 53.0 ในส่วนการเข้าร่วมประชุมหรือชุมนุมทางการเมือง พบว่า เคยเข้าร่วมประชุมหรือชุมนุมทางการเมือง คิดเป็นร้อยละ 46.4 การเข้าร่วมสัมมนาอภิปรายหรือประชุมทางการเมืองต่างๆ พบว่า ไม่เคยเข้าร่วมสัมมนาอภิปรายหรือประชุมทางการเมืองต่างๆ ที่เคยจัดขึ้น คิดเป็นร้อยละ 44.4

การเข้าร่วมพรรคการเมือง พบว่า ไม่เคยเข้าร่วมพรรคการเมือง คิดเป็นร้อยละ 47.3 ส่วนการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง พบว่า ไม่เคยเป็นสมาชิกพรรคการเมือง คิดเป็นร้อยละ 63.6 การร่วมประชุมแกนนำพรรค พบว่า ไม่เคยร่วมประชุมแกนนำพรรค คิดเป็นร้อยละ 60.4 การร่วมระดมทุนทางการเมือง พบว่า ไม่เคยระดมทุนทางการเมือง คิดเป็นร้อยละ 59.8 การเสนอตัวเป็นผู้แข่งขันทางการเมือง พบว่า ไม่เคยเสนอตัวเป็นผู้แข่งขันทางการเมือง คิดเป็นร้อยละ 89.9 และการเคยดำรงตำแหน่งทางการเมือง พบว่า ไม่เคยดำรงตำแหน่งทางการเมือง คิดเป็นร้อยละ 85.5 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

บทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในเขตอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

การศึกษาบทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในเขตอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เป็นการศึกษาในระดับของบทบาทหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหนังสือพิมพ์ 5 รายชื่อฉบับ ได้แก่ หนังสือพิมพ์โฟกัสสงขลา สมิหลาไหม้ ไทยแหลมทอง เข้าท์ไทยแลนด์ และหนังสือพิมพ์ไทยแลนด์นิวส์ เป็นการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนจากการตอบแบบสอบถาม ใน 3 บทบาท คือ 1) บทบาทการถ่ายทอดความรู้ ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง 2) บทบาทการเป็นเครื่องมือตรวจสอบทางการเมือง 3) บทบาทการเป็นพื้นที่ประสานความเข้าใจทางการเมือง พบว่า

1. โดยภาพรวมระดับบทบาทของหนังสือพิมพ์โฟกัสสงขลาต่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในเขตอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.92$, S.D. = 0.64) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านในแต่ละบทบาท พบว่า บทบาทการเป็นเครื่องมือตรวจสอบทางการเมือง บทบาทการถ่ายทอดความรู้ ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง และบทบาทการเป็นพื้นที่ประสานความเข้าใจทางการเมือง อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.93, 2.92, และ 2.90 ตามลำดับ

2. โดยภาพรวมระดับบทบาทของหนังสือพิมพ์สมิหลาใหม่ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในเขตอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.91$, S.D.= 0.62) เมื่อพิจารณาในแต่ละบทบาทหลัก พบว่า ระดับบทบาทการถ่ายทอดความรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง การเป็นเครื่องมือตรวจสอบทางการเมือง และการเป็นพื้นที่ประสานความเข้าใจทางการเมือง อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.90, 2.91 และ 2.91 ตามลำดับ

3. โดยภาพรวมระดับบทบาทของหนังสือพิมพ์ไทยแหลมทองในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในเขตอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.89$, S.D.= 0.65) เมื่อพิจารณาในแต่ละบทบาทหลัก พบว่า ระดับบทบาทการถ่ายทอดความรู้ ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง การเป็นเครื่องมือตรวจสอบทางการเมือง และการเป็นพื้นที่ประสานความเข้าใจทางการเมือง อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.89, 2.90 และ 2.89 ตามลำดับ

4. โดยภาพรวมระดับบทบาทของหนังสือพิมพ์เช้าไทยแลนด์ ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในเขตอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.90$, S.D.= 0.68) เมื่อพิจารณาในแต่ละบทบาทหลัก พบว่า ระดับบทบาทการถ่ายทอดความรู้ ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง การเป็นเครื่องมือตรวจสอบทางการเมือง และการเป็นพื้นที่ประสานความเข้าใจทางการเมือง อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.92, 2.89 และ 2.88 ตามลำดับ

5. โดยภาพรวมระดับบทบาทของหนังสือพิมพ์ไทยแลนด์นิวส์ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในเขตอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.87$, S.D.= 0.65) เมื่อพิจารณาในแต่ละบทบาทหลัก พบว่า ระดับบทบาทการถ่ายทอดความรู้ ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง การเป็นเครื่องมือตรวจสอบทางการเมือง และการเป็นพื้นที่ประสานความเข้าใจทางการเมือง อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.87, 2.85 และ 2.88 ตามลำดับ

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นจำนวน 5 ชื่อฉบับในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในเขตอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

รายชื่อหนังสือพิมพ์	($\bar{X}$)	S.D.	ระดับ
1. หนังสือพิมพ์โฟกัสสงขลาภาพรวม	2.92	0.64	ปานกลาง
2. หนังสือพิมพ์สมิหลาใหม่ภาพรวม	2.91	0.62	ปานกลาง
3. หนังสือพิมพ์ไทยแหลมทองภาพรวม	2.89	0.65	ปานกลาง
4. หนังสือพิมพ์เช้าไทยแลนด์ภาพรวม	2.90	0.68	ปานกลาง
5. หนังสือพิมพ์ไทยแลนด์นิวส์ภาพรวม	2.87	0.65	ปานกลาง
บทบาทในการนำเสนอข่าวภาพรวมทุกหนังสือพิมพ์	2.90	0.59	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่า โดยภาพรวมระดับการนำเสนอข่าวในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหนังสือพิมพ์ทุกหนังสือพิมพ์ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.90$, S.D.= 0.59) เมื่อพิจารณาเป็นรายฉบับ พบว่า ระดับบทบาทการนำเสนอข่าวในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในเขตอำเภอหาดใหญ่ ของ

หนังสือพิมพ์โพกัสสงขลา หนังสือพิมพ์สมิหลาไหม้ หนังสือพิมพ์ไทยแหลมทอง หนังสือพิมพ์เช้าที่ไทยแลนด์ และหนังสือพิมพ์ไทยแลนด์นิวส์ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.92, 2.91, 2.89, 2.90 และ 2.87 ตามลำดับ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองจากบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ กลุ่มผู้อ่าน สื่อสิ่งพิมพ์ หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น และผู้เกี่ยวข้อง

ผลที่ได้จากการสัมภาษณ์ เกี่ยวกับการทำหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน และข้อเสนอแนะ สรุปได้ดังนี้

ในภาพรวมจนถึงปัจจุบันนั้น บทบาทการเป็นพื้นที่ประสานความเข้าใจทางการเมือง มีความแตกต่าง ในแต่ละยุคสมัยของรัฐบาล ซึ่งมีการให้เสรีภาพสื่อมวลชนที่แตกต่างกัน แต่ในปัจจุบันเทคโนโลยีการสื่อสารที่ทันสมัย โดยเฉพาะสื่อสมัยใหม่และใช้ประโยชน์ได้ไม่มีขีดจำกัด นอกเหนือการที่จะควบคุมได้ดังอดีต ทำให้บทบาทนี้มีความหลากหลายมากขึ้น และบางครั้งก็ทำให้เกิดปัญหาต่อสังคมเช่นกัน เพราะคนบางกลุ่มใช้ประโยชน์จากสื่อเพื่อประโยชน์ของตนเอง หรือพวกพ้องตัวเอง มากกว่าที่จะมองความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นหลัก ปัจจุบันจะเห็นได้ว่าการรับรู้ข่าวสารบ้านเมือง เรื่องราวต่างๆ เป็นไปอย่างรวดเร็วในยุคดิจิทัล 4.0, 5.0 ทันเหตุการณ์ ทันสถานการณ์ ทำให้ผู้รับข่าวสารรับข่าวสารจาก โซเชียลมีเดีย ทั้งเฟซบุ๊ก ไลน์ ยูทูบ อินสตาแกรม เป็นต้น ทำให้สื่อที่เป็นเอกสาร หนังสือพิมพ์ หายไปปิดตัวลง อย่างไรก็ตาม ยังมีผู้อ่านอยู่อีกจำนวนหนึ่งที่ยังสนใจ และให้ความสำคัญในการอ่านหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น และหนังสือพิมพ์ระดับชาติ และนานาชาติ ดังนั้นการเข้าถึงของการสื่อสาร โดยเฉพาะการสื่อสารทางการเมือง ถือเป็นเรื่องที่ประชาชนทั่วทุกสารทิศให้ความสนใจติดตามสถานการณ์บ้านเมืองอย่างต่อเนื่องของผู้อ่าน สื่อสิ่งพิมพ์ หนังสือพิมพ์ ยังคงทำงานหาข่าวเพื่อสนับสนุนให้ประชาชนได้รับข่าวสารได้อย่างทั่วถึงต่อไป

โดยทั่วไปบทบาทของผู้อ่าน สื่อสิ่งพิมพ์ หนังสือพิมพ์ ท้องถิ่น จะช่วยตรวจสอบการทำงานของข้าราชการทางการเมือง ภาครัฐบาล ในเรื่องการทำงานที่ถูกหลักธรรมาภิบาล เช่น หากมีโครงการใดๆ ที่ทำประโยชน์ให้กับประชาชน ก็จะช่วยสนับสนุนด้วยเช่นกัน ยกตัวอย่าง ชาวบ้านเดือดร้อนในเรื่องการใช้น้ำในฤดูแล้ง ผู้บริหารท้องถิ่นก็จะดำเนินการวางแผนในระยะยาว ขุดเจาะน้ำบาดาล สร้างอ่างเก็บน้ำ อย่างนี้ถ้าทำถูกต้องตั้งแต่ สรรหา ว่าจ้าง ประมูลงาน การก่อสร้างถูกสเปค ประชาชนได้ประโยชน์สูงสุด การมีส่วนร่วมกับประชาชน แบบนี้ถือว่าเป็นเรื่องที่ดีควรประชาสัมพันธ์ให้รับรู้โดยทั่วกัน เช่นเดียวกัน หากปฏิบัติไม่ถูกต้องไม่ปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล อย่างนี้ก็ต้องประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับรู้เช่นเดียวกัน นี่คือนิยามของผู้อ่าน สื่อสิ่งพิมพ์ หนังสือพิมพ์

แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นหนังสือพิมพ์จะต้องทำหน้าที่อย่างระมัดระวังเป็นอย่างยิ่งกับภาระหน้าที่ อันยิ่งใหญ่นี้ และต้องรักษาจรรยาบรรณของตนเองในการนำเสนอข่าวสารอย่างตรงไปตรงมา ไม่มีอคติแอบแฝงประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารอย่างกว้างขวางเพื่อให้เกิดผลอย่างสมบูรณ์ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองให้ผู้อ่านได้ทำหน้าที่ประชาชนในระบอบประชาธิปไตยอย่างสมบูรณ์

9. อภิปรายผลการวิจัย

ในการศึกษาข้อมูลบทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในเขตอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ทั้ง 5 ชื่อฉบับ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และบทบาทของ

หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ชัดเจนใน 3 ประเด็น คือ 1) บทบาทการถ่ายทอดความรู้ ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง 2) บทบาทการเป็นเครื่องมือตรวจสอบทางการเมือง และ 3) บทบาทการเป็นพื้นที่ประสานความเข้าใจทางการเมือง อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของเลอภ โสรรัตน์⁹ ที่พบว่า บทบาทของสื่อมวลชนในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนได้แสดงความชัดเจนใน 3 บทบาท คือ 1) บทบาทการถ่ายทอดความรู้ ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง 2) บทบาทการเป็นเครื่องมือตรวจสอบทางการเมือง 3) บทบาทการเป็นพื้นที่ประสานความเข้าใจทางการเมือง เพียงแต่ว่าความสมบูรณ์ของแต่ละบทบาทนั้นจะขึ้นอยู่กับแต่ละยุคสมัยของการเมืองซึ่งมีที่มาของอำนาจทางการเมืองแตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของธนโชติ ศรีแจ่ม¹⁰ ที่พบว่าบทบาทหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ อยู่ในระดับปานกลาง และได้ให้ความสำคัญกับการรณรงค์ให้ยุติความขัดแย้งทางการเมือง ส่งเสริมให้เกิดความรัก สามัคคีในสังคม และมีความรวดเร็ว ถูกต้อง ในเหตุการณ์ หรือประเด็นที่เกิดขึ้นซึ่งเป็นบทบาทหลักของหนังสือพิมพ์

เมื่อพิจารณาเป็นรายบทบาท พบว่า แต่ละบทบาทของหนังสือพิมพ์ทั้ง 5 รายชื่อฉบับ อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายละเอียด จะพบว่าการนำเสนอข่าวสารถ่ายทอดความรู้ ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนได้รับรู้วาระนี้เกิดอะไรขึ้น การถ่ายทอดความรู้ ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง ทำให้ประชาชนได้มีโอกาสเรียนรู้ ทำความเข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนได้รับการเรียนรู้จากสื่อมวลชนมากกว่าการได้รับความรู้จากสถาบันการศึกษาหรือช่องทางการศึกษาอื่นๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของมนัส นพรัตน์¹¹ พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่จะมีความรู้ความเข้าใจในการปกครองท้องถิ่น การมองเห็นประโยชน์จากการมีส่วนร่วมทางการเมืองและมีความคิดเห็นต่อหลักการในการปกครองท้องถิ่นมาก ส่วนการรับรู้ข่าวสารจากการอ่านวิเคราะห์ข่าวสารรายสัปดาห์ และการฟังข่าวสารจากเสียงตามสายของเทศบาลน้อย และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ รุจิเรข รักวงษ์¹² โดยพบว่าประชาชนมีความรู้ทางการเมืองอยู่ในระดับค่อนข้างสูง จากการวิจัยให้ความเห็นว่า หนังสือพิมพ์ที่มีคุณภาพซึ่งได้ทำหน้าที่รายงานข่าว เหตุการณ์ เลือกลง ประเด็นปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองระหว่างนักการเมือง ตลอดจนข้อเรียกร้องต้องการในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสาธารณชนต่างๆ อย่างต่อเนื่อง

สำหรับบทบาทการเป็นเครื่องมือตรวจสอบทางการเมือง จากบทบาทหน้าที่ของผู้นำเสนอข่าวสาร สื่อมวลชนมีหน้าที่ในการเป็นผู้เฝ้าระวัง หรือตรวจสอบอำนาจของภาครัฐบาล (Public Watchdog) ไม่ว่าจะเป็น

⁹ เลอภ โสรรัตน์, บทบาทสื่อมวลชนกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองไทย, วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์, 5 (3), pp117-129, 2554.

¹⁰ ธนโชติ ศรีแจ่ม, บทบาทหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่. การค้นคว้าอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมือง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย เชียงใหม่, (เชียงใหม่, 2555.)

¹¹ มนัส นพรัตน์, (2541). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลปากแพรง. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง, (กรุงเทพมหานคร, 2541.)

¹² รุจิเรข รักวงษ์, บทบาทของหนังสือพิมพ์ที่มีต่อการเรียนรู้ทางการเมือง: ศึกษาเฉพาะกรณีประชาชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การเมืองและการปกครอง) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, (เชียงใหม่, 2540.)

เป็นการตรวจสอบพฤติการณ์ส่วนตัวของนักการเมือง การทุจริต คอร์รัปชัน ผลการวิจัย พบว่า บทบาทด้านการเป็นเครื่องมือตรวจสอบทางการเมือง หนังสือพิมพ์ ทั้ง 5 ชื่อฉบับ มีบทบาทอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของเอกชัย แสงโสภา¹³ ที่พบว่า บทบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ที่เน้นนำเสนอหลักความรับผิดชอบนั้น มีระดับของการเสริมสร้าง ธรรมชาติมาอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งข่าวหน้าหนึ่งและคอลัมน์ บุคคลาตรรศน์ ของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นเพชรบูรณ์ มีเพียงการนำเสนอเนื้อหาด้วยการรายงานเหตุการณ์ทั่วไปที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่นในแง่บวกในลักษณะของการยกย่อง ชมเชย หรือสรรเสริญ โดยทำให้เห็นว่าเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ปฏิบัติหน้าที่หรือบริหารงานโดยยึดหลักธรรมาภิบาลแล้ว แต่ก็ยังมีบทบรรณาธิการ ที่ใช้ศักยภาพ ความพยายาม และความกล้าหาญที่จะนำเสนอเนื้อหาในเชิงของการวิพากษ์วิจารณ์ การดำเนินคดีเตียน การโจมตี หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือมีการนำเสนอเนื้อหาในแง่ลบ

ส่วนบทบาทการเป็นช่องทางสำหรับสนับสนุนความคิดเห็นทางการเมือง และเป็นพื้นที่ประสานความเข้าใจทางการเมือง หนังสือพิมพ์มีการนำเสนอประเด็นทางด้านนโยบายเพื่อให้เกิดการถกเถียงและแลกเปลี่ยนทางการเมืองให้ผู้ขัดแย้งทางการเมืองได้ใช้พื้นที่อย่างเท่าเทียมในประเด็นเดียวกัน และให้กลุ่มการเมืองที่ไม่ได้ขัดแย้งหรือภาคประชา สังคมนักวิชาการที่เกี่ยวข้อง ได้ใช้พื้นที่นำเสนอข่าวในประเด็นที่ขัดแย้งและให้ทุกฝ่ายที่ได้รับผลกระทบในประเด็นการเมืองได้ใช้พื้นที่อย่างทั่วถึงและเสมอภาค ที่สะท้อนให้เห็นแนวทางการพัฒนาการเมืองของไทยที่อยู่ในหลักการของ การพัฒนาระบบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participative Democracy) หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นทั้ง 5 ชื่อฉบับ ในเขตอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา คือ หนังสือพิมพ์โฟกัสสงขลา สมิหลาไหม้ ไทยแหลงทอง เข้าที่ไทยแลนด์ และไทยแลนด์นิวส์ อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนโชค ศรีแจ่ม¹⁴

แนวทางพัฒนาบทบาทของหนังสือพิมพ์กับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง

จากผลวิจัยเรื่องบทบาทหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ของหนังสือพิมพ์ทั้ง 5 รายชื่อฉบับ นั้น พบว่า ทั้งโดยภาพรวม และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมีบทบาทปานกลาง ดังนั้นหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นจึงต้องพัฒนาบทบาทของสื่อเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นให้อยู่ในระดับที่ดีขึ้น หนังสือพิมพ์ต้องทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างรัฐกับประชาชน เสนอข่าวสารเพื่อให้ประชาชนได้รับรู้การปฏิบัติงานของรัฐบาลเพื่อรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก นอกจากนี้มีนักวิชาการที่ให้ความเห็นเกี่ยวกับแนวทางสำหรับการพัฒนาสื่อให้เป็นผู้ที่ทำหน้าที่ในการพัฒนาการเมืองร่วมทางการเมืองของประชาชนที่ดีที่สุดก็คือ การให้สื่อมวลชนควบคุมตนเอง ซึ่งแม้ว่าจะเป็นการพูดง่ายแต่

¹³ เอกชัย แสงโสภา, รายงานการวิจัยเรื่อง “บทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นเพชรบูรณ์ในการเสริมสร้างธรรมาภิบาลของการปกครองส่วนท้องถิ่น” เพชรบูรณ์: คณะวิทยาการจัดการ สาขาวิชานิติศาสตร์ (มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์, 2555.)

¹⁴ อ้างอิงแล้ว, บทบาทหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่. การค้นคว้าอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมือง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่, 2555.

เห็นผลยาก¹⁵ แต่กระนั้น ก็เป็นสิ่งที่ควรจะต้องกระทำ ทั้งนี้ จะต้องอาศัยปัจจัยหลักสำคัญ 2 ปัจจัย คือ 1) ต้องอาศัยความสำนึกร่วมอย่างเข้มแข็งของสื่อมวลชนแต่ละแขนง เป็นความสำนึกร่วมกัน ในหลักความรับผิดชอบจริยธรรมของสื่อมวลชน ทั้งสื่อมวลชนเอง จะต้องมีความรู้สึกรู้สีกว้างไกลถึงสิทธิเสรีภาพของตนเอง จึงพร้อมใจกันที่จะจัดการดูแลกันเองแทนที่จะปล่อยให้อำนาจรัฐ ก้าวเข้ามาตรวจสอบและควบคุม 2) เมื่อไม่ยอมรับให้อำนาจรัฐเข้ามาแทรกแซงการตรวจสอบสื่อมวลชน ระบบการควบคุมกันเองของสื่อ ก็ไม่มีอำนาจในการลงโทษทางกฎหมาย (Legal Sanction) แต่ต้องอาศัยการลงโทษทางสังคม (Social Sanction) แทน กรณีดังกล่าว จึงเป็นสิ่งที่ท้าทายความสามารถของบุคลากรในวิชาชีพนี้เป็นอย่างยิ่ง

10. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยบทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในเขตอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จำนวน 5 รายชื่อฉบับ สามารถนำเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยไปใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ และเป็นแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาต่อไป ดังนี้

1. จากการศึกษาการทำหน้าที่บทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นนั้น องค์การสื่อสารมวลชน/สมาคมนักหนังสือพิมพ์ ต้องมีความพร้อมที่จะร่วมในการพัฒนาทางการเมืองด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมด้วยการกำหนดนโยบาย ที่มองถึงประโยชน์ของสังคมโดยรวมเป็นหลัก และยอมรับการตรวจสอบกำกับดูแล และการควบคุมที่ชัดเจน ขณะที่หน่วยงานหรือองค์กรที่ทำหน้าที่ควบคุม กำกับดูแล และตรวจสอบ ต้องมีความพร้อมในด้านต่าง ๆ ที่จะเอื้อต่อการทำหน้าที่ ที่ชัดเจนตามกรอบอำนาจ ที่ได้รับมอบหมายจากกฎหมายหรือรัฐธรรมนูญซึ่งได้กำหนดไว้

2. ด้วยความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของการเป็นสื่อสารมวลชนที่มีจริยธรรม รับผิดชอบต่อตนเอง หน่วยงาน และสังคม ในการนำเสนอข่าวสารในฐานะหน้าที่ "ผู้เฝ้าประตู" (Gatekeeper) ข่าวคัดกรองข่าวสารที่จะเป็นประเด็นให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับท้องถิ่น ประเทศชาติโดยรวม และทำหน้าที่กำกับดูแล ซึ่งกันและกันระหว่างองค์กรสื่อด้วยกัน

3. การพัฒนาของระบบสื่อสารบนระบบอินเทอร์เน็ตที่ได้เข้ามามีบทบาทอย่างสูงในวงการสื่อสารมวลชน การสื่อสารผ่านสื่อออนไลน์ ที่มีการพัฒนาอย่างรวดเร็วก็เป็นส่วนหนึ่งที่จะสามารถช่วยในการนำเสนอข่าว ในการช่วยส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ทำให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมมากขึ้น ประชาชนมีโอกาสและช่องทางการในการรับข่าวสารและแสดงความคิดเห็นมากยิ่งขึ้น ข้อดีของสื่อออนไลน์ที่เน้นเรื่องการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้รับสารทำให้เกิดการพบปะ รวมตัว แลกเปลี่ยนความเห็นกันได้ง่ายมากขึ้น แต่ก็มีข้อเสียสื่อออนไลน์เป็นการเสนอข้อมูลเพียงด้านเดียวเป็นหลัก หากผู้รับสารบริโภคสื่ออย่างไม่รู้เท่าทัน ก็จะตกเป็นเครื่องมือของนักการเมือง และกลุ่มการเมือง ในการนำเสนอข่าวได้

11. เอกสารอ้างอิง

เกษม ศิริสัมพันธ์. **ทฤษฎีสื่อสารมวลชน** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: ด้านสุทธาการพิมพ์. 2551.

¹⁵ เกษม ศิริสัมพันธ์, **ทฤษฎีสื่อสารมวลชน**, พิมพ์ครั้งที่ 2, (กรุงเทพมหานคร: ด้านสุทธาการพิมพ์, 2551).

จักร์ พันธุ์เพชร. การเมืองการปกครองไทย "จากยุคสุโขทัยสู่สมัยทักษิณ พิมพ์ครั้งที่ 5.

กรุงเทพมหานคร: พันธ์กรุ๊ป Punch Group. 2549.

เจตน์สุทนต์ สันขพันธ์. ชุตินา หวังเบญจมาศ. รัชดา ธรรมเจริญ. สิริลักษณ์ ทองพูน. ปกรณ์ ลิ้มโยธิน. นวัตกรรม
สวัสดิ์แก้ว และคณะ. ความพึงพอใจของนักศึกษาในการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ประจำปี 2557. ใน การประชุมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติ และนานาชาติ
ครั้งที่ 7 วันที่ 23 มิถุนายน 2559 ณ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ หน้า 360-370. สงขลา:

มหาวิทยาลัยหาดใหญ่. 2559.

ธนโชติ ศรีแจ่ม. บทบาทหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน
ในเขต เทศบาลนครเชียงใหม่. การค้นคว้าอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์
การเมือง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่. 2555.

ธีรภูมิ เอกะกุล. ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. อุบลราชธานี: สถาบันราชภัฏ
อุบลราชธานี. 2543.

มนัส นพรัตน์. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณี
เทศบาลตำบลปากแพรก. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัย
รามคำแหง. กรุงเทพมหานคร. 2541.

รุจิเรข รักวงษ์. บทบาทของหนังสือพิมพ์ที่มีต่อการเรียนรู้ทางการเมือง: ศึกษาเฉพาะกรณีประชาชน
ในเขต เทศบาลนครเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต การเมืองและการ
ปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่. 2540.

เลอภพ โสรัตน์. บทบาทสื่อมวลชนกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองไทย. วารสารบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์. 5 (3). pp117-129. 2554.

สมควร กวียะ. การสื่อสารมวลชน พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: อักษราพัฒนา. 2545.

เสถียร เขยประทับ. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมือง ในสหรัฐอเมริกา, กรุงเทพมหานคร:
เอส ดี เพรส. 2540.

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลา. ข้อมูลประชากรและผู้มีสิทธิเลือกตั้งในจังหวัด
สงขลา รายอำเภอ. สืบค้นเมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม 2562. จากเว็บไซต์

http://www.ect.go.th>songkhla>ewt_news.

เอกชัย แสงโสภา. รายงานการวิจัย เรื่อง “บทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นเพชรบูรณ์ในการเสริมสร้าง
ธรรมาภิบาลของการปกครองส่วนท้องถิ่น” เพชรบูรณ์: คณะวิทยาการจัดการ สาขาวิชานิติ
ศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์. 2555.